

A Kúria a dr.Bodor István ügyvéd által képviselt felperesnek a felülvizsgálati eljárásban a dr.Szende Csaba ügyvéd által képviselt Intézet, mint a B.M. Önkormányzat jogutóda alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Pécsi Városi Bíróságnál 2.P.20.335/2010. szám alatt folyamatban volt és másodfokon a Baranya Megyei Bíróság 3.Pf.20.682/2010/14. számú ítéletével befejezett perében, amely perbe az alperes pernyertessége érdekében a dr.Hadházi Éva ügyvéd által képviselt Biztosító beavatkozott, a jogerős ítélet ellen a felperes részéről 10. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2012. évi március hó 7. napján megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

k ö z b e n s ő   í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi és a Pécsi Városi Bíróság 2.P.20.335/2010/5. számú közbenső ítéletét azzal a pontosítással hagyja helyben, hogy megállapítja az alperes kártérítő felelősségét a 2007. augusztus 9-én született kk.Gy.Zs. fejlődési rendellenességének fel nem ismerésével a felperesnek okozott károkért.

A Kúria az iratokat az elsőfokú bíróságnak küldi meg.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 50.000 (ötvenezer) forint együttes másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget, míg a felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felperes gyermeke, Gy.Zs. 2007. augusztus 9-én végtagfejlődési rendellenességgel született a B.M. Kórházban, ahol egyébként a terhesség gondozása is történt. A gyermek bal felső végtagja könyökből hiányzik, a jobb felső végtagon a harmadik ujj hiányzik, és az alsó végtagoknál sípcsont deformitás van.

A fogyatékkal született gyermek I.r. felperesként, és az édesanyja II.r. felperesként kártérítés megfizetésére kérte az alperes kötelezését arra hivatkozással, hogy a terhesgondozás során az orvosa nem járt el a tőle elvárható gondossággal, mert az ultrahang és egyéb terhességi vizsgálatokon a magzat végtagfejlődési rendellenességét nem ismerte fel, így a szülők a terhesség megszakításának a lehetőségével nem élhettek, sérült az önrendelkezéshez és a családtervezéshez való joguk.

A per tartama alatt a fogyatékkal született gyermek a keresetétől

elállott, a bíróság közte és az alperes között a pert jogerős végzésével megszüntette. A per egyetlen felperese így az édesanyja maradt.

Az alperes és a pernyertessége érdekében beavatkozó biztosító a kereset elutasítását kérte.

Az alperes azzal védekezett, hogy a magzat végtagfejlődési rendellenességének a kialakulásáért nem felelős. A terhesség 11-12. hetében, a 12-13. hetében és a 19. hetében a szükséges hüvelyi ultrahangvizsgálatokat elvégezte, de fejlődési rendellenességet nem észlelt, és még a terhesség 29. hetében, a 2007. július 4-én elvégzett hasi ultrahangvizsgálaton sem látott kóros eltérést, fejlődési rendellenességet. A felperes gyermekénél felsorolt fejlődési rendellenességek ultrahangvizsgálattal nem diagnosztizálhatók, és azokra a laboratóriumi eredmények sem utalnak. A diagnosztikai tévedés ezért nem volt felróható. A terhesség megszakítása amúgy is legfeljebb a 12. terhességi hétig lehetséges, az adott rendellenesség pedig legkorábban a terhesség 18-19. hetében diagnosztizálható.

Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletével megállapította, hogy „a II.r. felperessel szemben az alperes kártérítési felelősséggel tartozik”. Indokolásának lényege szerint a peres felek között egészségügyi szolgáltatás nyújtására - a felperes terhesgondozására és a szülés levezetésére - irányuló megbízási szerződés (Ptk. 474. §) jött létre, amelynek keretében az alperesnek képalkotó vizsgálatot kellett végeznie, az esetlegesen fennálló magzati rendellenességet felderítenie, és a vizsgálat eredményéről a felperest tájékoztatnia. A felperest pedig díjfizetési kötelezettség terhelte.

A felperes szerződésszegésből eredő kártérítést érvényesített, ezért a Ptk. 318. §-ának (1) bekezdéséből következően a 339. § -ának (1) bekezdése alapján őt terhelte annak a bizonyítása, hogy az alperes jogellenes magatartásával okozati összefüggésben következett be a károsodása.

A felperes bizonyította a perben, hogy az alperes - bár az ultrahangvizsgálatokat időben elvégezte - és a magzat végtagfejlődési rendellenességeit a terhesség 24. hetéig elvileg felismerhette volna, ez nem történt meg. Téves tájékoztatást adott a felperesnek, illetőleg nem tájékoztatta arról, hogy a magzat fogyatékos, így a tájékoztatás elmaradásával az alperes jogellenes magatartása és az önrendelkezési jog gyakorlásának elmaradásával a felperes kára, valamint a kettő közötti okozati összefüggés megállapítható. Az alperes pedig a kártérítési felelősség alól nem mentette ki magát. Az ultrahangvizsgálatok eredményének a szakmai szabályok szerinti utólagos értékelésére és arra, hogy az helyes volt-e, csak az ultrahangfelvételek birtokában lett volna lehetőség, vagyis, ha az alperes készített volna, és megőrizte volna nem csak az ultrahangleletet, hanem az ultrahang

filmfelvételt is. Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) 136. §-a (3) bekezdésének d) pontja értelmében az egészségügyi dokumentáció részeként meg kell őrizni a képalkotó diagnosztikus eljárások felvételeit is. Az alperes azonban a magzatról készült ultrahangfelvételeket nem őrizte meg, így a szakértő nem tudta megállapítani, hogy a terhességkövetés során a szakmai és etikai szabályok betartása mellett következett be a diagnosztikai tévedés. Az alperes nem az adott helyzetben elvárható módon járt el, így a kártérítési felelőssége fennáll.

A másodfokú bíróság megváltoztatta az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét és ítéletével elutasította a keresetet. Mellőzte a tényállásból annak a megállapítását, hogy az ultrahangvizsgálatot végző orvosok diagnosztikai tévedése felróható volt, és ezzel szemben azt állapította meg, hogy az ultrahangvizsgálatok a szakmai protokoll követelményeinek megfeleltek, a végtagokat megvizsgálták, ezt az ultrahangleletben dokumentálták, de a végtagfejlődési rendellenességet felismerni nem sikerült. Kifejtette még azt az álláspontját, hogy „az ultrahang felvétel dokumentálásának hiánya semmilyen szempontból nincs okozati összefüggésben azzal, hogy a gyermek fejlődési rendellenességgel született, illetve emiatt a szülőknek nem csorbult a családtervezéshez való joga”. Az elsőfokú bíróság pedig a felróhatóság hiányát azért tartotta bizonyítatlannak, mert az alperes az Eütv. 136. §-a (3) bekezdésének d) pontjában írtak ellenére nem készített ultrahangfelvételt és azokat nem őrizte meg. Rámutatott még arra, hogy az alperesnél az ultrahangvizsgálatokat megfelelő képesítéssel és gyakorlattal rendelkező orvos végezte, a kiadott lelet a szakmai követelményeknek megfelelt. Az orvos azzal, hogy az általa látott végtag-képek rögzítése, ábrázolása helyett a látottak leírására szorítkozott, a protokoll előírásainak megfelelt. A diagnosztikai tévedés ezzel együtt bekövetkezett, az alperes azonban a protokoll szabályainak a betartásával a kártérítési felelősség alól kimentette magát.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben a megváltoztatását és az elsőfokú bíróság közbenső ítéletének a helybenhagyását kérte. Arra hivatkozott, hogy a terhességének gondozására azért fordult magasabb szintű egészségügyi intézményhez, mert a korábbi terhessége halva születéssel végződött, és problémamentes terhességet, egészséges gyermeket szeretett volna. Az alperes orvosai azonban az ultrahangfelvételeket nem őrizték meg, holott az igazságügyi szakértő konzulense a kiegészített szakvéleményében úgy nyilatkozott, hogy a vizsgálatot rögzítő filmfelvétel esetén, ahol a magzati mozgások folyamatos rögzítése miatt egy dinamikus folyamatot látunk, elképzelhető annak az egyértelmű megállapítása, hogy az alperes orvosai helyesen értékelték a felvételeket. A szakértő tehát nem azt mondta, hogy az ultrahangvizsgálati

diagnózis utólagos helyességét nem lehet megállapítani.

A felperes álláspontja szerint az alperes orvosai megsértették az Eütv. 136. §-ának a dokumentáció vezetésével és megőrzésével kapcsolatos rendelkezéseit, és az alperes a kártérítési felelősség alól nem mentetette ki magát. Az ultrahang képalkotó felvétel készítése és dokumentálása a Radiológiai Társaság szerint is ajánlott, és azt hogy anyagi lehetőségek hiányában ilyen felvételt nem készítenek, az nem fogadható el. Az ultrahangvizsgálatot végző orvosok tanúkénti meghallgatásuk során úgy nyilatkoztak, hogy rendellenességet nem tapasztaltak, de ez lehet objektív, vagy szubjektív okból. A leletnek tartalmaznia kell, hogy nem ad 100%-os bizonyosságot a vizsgálat, ami az adott esetben elmaradt, a leletek tehát a szakmai protokollnak nem felelnek meg. Ez a fejlődési rendellenesség genetikai eredetű, és nem az utolsó ultrahangvizsgálat után alakult ki. A végtagok már a terhesség 9. hetétől láthatók, de az orvosok a rendellenességet nem vették észre. A másodfokú bíróság nem fogadhatta volna el, hogy kizárólag leletek készültek az ultrahangvizsgálatokról - amelyek amúgy sem feleltek meg a szakmai protokoll előírásainak - ezzel a Ptk. 339. §-ával és a Pp. 161. §-ával ellentétesen foglalt állást. Rámutatott még arra, hogy az alperes jogellenes magatartása abban áll, hogy nem tájékoztatta a szülőket arról, hogy a gyermek fejlődési rendellenességgel fog megszületni. Ezzel sérült a családtervezéshez való joguk. Az alperes tájékoztatása téves volt, hogy a magzattal minden rendben van, így sérült az önrendelkezési joga is. Az alperes a saját felróható magatartása miatt nem tudta kimenteni magát a kártérítési felelősség alól.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Kúria a Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alapos.

Az alperes jogelődje kártérítési felelősségének megítéléséhez szükséges bizonyítást a bíróságok lefolytatták, de a tényekből az elsőfokú bíróság következtetett helyesen az alperes kártérítési felelősségére [Ptk. 339. § (1) bekezdés].

A felperes gyermeke végtagfejlődési rendellenességgel született a B.M. Kórházban, az egészségkárosodásának a kialakulása azonban a terhesség korai szakaszában, ismeretlen okból következett be, és nem kapcsolódik a kórház tevékenységéhez. Az alperes kártérítési felelősségének az alapja csak az a magatartás, vagy mulasztás lehet, ha a rendellenességet a kórház orvosai a saját felróható magatartásuk vagy mulasztásuk miatt nem ismerték fel, és elmaradt a felperes tájékoztatása.

A perben nem volt vitás, hogy a felperes a terhesgondozáson megfelelően részt vett, és az sem, hogy az ultrahangvizsgálatokat a protokoll szerinti időben elvégezték. A terhességi ultrahangvizsgálatokra vonatkozó szakmai előírások és protokoll szerint a terhesség 12-13. és 18-19. hetében kell megvizsgálni - egyebek mellett - a magzat anatómiáját, és valamennyi végtagot ábrázolni kell. Meg kell határozni azok hosszát, alakját, és mozgását. A felperes esetében - megfelelő időben - a terhesség 12. és 19. hetében is végeztek ultrahangvizsgálatot (dr.T., dr.V.), a leírt leletek szerint pedig „a végtagok UH képe normális”. A képalkotó eljárás dokumentációs leletei nem állnak rendelkezésre, mert ilyenek nem készültek. A szöveges lelet szűkszavú leírása semmit sem tartalmaz a méretekről, így nem is alkalmas arra, hogy annak alapján biztosan kimondható lenne: a végtagok anatómiai helyzete normális. A másodfokú bíróság tévesen állította, hogy az alperes leletezése megfelelő volt, mert az előírásoknak, de a gondosság követelményének sem felelt meg. Ebben a körben a kórház gyakorlata, miszerint archiválási előírás nincs, a dokumentumot csak akkor készítik és teszik el, ha kóros eredményt látnak, nyilvánvalóan helytelen. Ehhez kapcsolódik az a további hiba, ami a felvételek, mint orvosi dokumentáció hiányában áll. Ez önmagában csak hiba, de a felróhatóság körében ez a dokumentációs hiány azt jelenti, hogy utólag azok nem vizsgálhatók, tehát nem ítélték meg, illetőleg nem értékelhetők a felvételek, így az sem, hogy azokat az orvosok helyesen értékelték-e. A leletek nem megfelelő voltával, illetőleg a jogszabály szerint is kötelező, de elmaradt dokumentációval az alperes teremtett olyan helyzetet, hogy nem állapítható meg az előírt vizsgálatok elvégzése, de az sem, hogy az ultrahangfelvételeket helyesen értékelték-e. Ez pedig jogilag azt jelenti, hogy az alperes nem tudja bizonyítani az Eütv. 77. §-ának (3) bekezdésében megfogalmazott gondos eljárást, így a kártérítési felelősség alól nem tudja kimenteni magát.

A felperes gyermekénél kialakult végtagfejlődési rendellenesség kimutatása különösen nehéz, jelentős százalékban nem is ismerhető fel. Az a tény, hogy ez az adott esetben nem történt meg, nem a szűrővizsgálat nagy hibalehetőségével, hanem az említett szabályok megszegésével magyarázható, vagyis a két mulasztásban megnyilvánuló gondatlanságban áll. A felismerés bizonytalansága objektív tény, de ahhoz gondos orvosi magatartásnak kell párosulnia, ami az adott esetben nem valósult meg.

A másodfokú bíróság keresetet elutasító döntése alapvetően téves, de az elsőfokú bíróság közbenső ítélete is kiegészítésre, pontosításra szorul. Abból ugyanis nem állapítható meg a jog fennállásának követelményét előzetesen kimondó döntés lényege. A Kúria ezért a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét azzal a pontosítással hagyta helyben, hogy az alperes kártérítési felelősségét a felperes gyermeke fejlődési rendellenességének fel nem ismerésével a felperesnek okozott

károkért állapította meg.

A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott 253. §-ának (4) bekezdése alapján rendelkezett az iratoknak az elsőfokú bírósághoz való megküldéséről, és a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest a felperes együttesen megállapított fellebbezési és felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére.

A beavatkozó eljárásával a felperesnek a másodfokú és felülvizsgálati eljárásban többletköltsége nem merült fel, ezért a Kúria a beavatkozót perköltség fizetésére nem kötelezte.

A felülvizsgálati illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel a 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2012. március 7.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Besenyeiné dr. Varga Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

kúriai tisztviselő

HM